

Communicatie moment

integrale
jeugdhulp in de
toekomst

Oost- en West-
Vlaanderen
7 november 2011

wat en wie krijgt u te horen

- inleiding: de jeugdhulp van de toekomst
Jan De Ridder, adjunct-kabinetschef minister Jo Vandeuren
- een nieuw decreet integrale jeugdhulp
Jean-Pierre Vanhee, projectleider integrale jeugdhulp
- de weg naar de intersectorale toegangspoort
Lieven Vandenberghe, transitie manager toegangspoort
- prioritair toe te wijzen hulpvragen
Barbara Demeyer, team integrale jeugdhulp

DEBAT

I. De integrale jeugdhulp van de toekomst

Jan De Ridder

raadgever

Jo Vandeurzen

II. Een nieuw decreet integrale jeugdhulp

Jean-Pierre Vanhee

projectleider
integrale jeugdhulp

II Een nieuw decreet integrale jeugdhulp oorsprong

- een nieuw decreet, gegroeid uit de actuele maatschappelijke context
 1. wetenschappelijke evaluatie van integrale jeugdhulp als motor
 2. parlementaire hoorzittingen over jeugdhulp
 3. parlementaire aanbevelingen (motie)
 4. opstart van de toegangspoort en het bureau jeugdzorg
- nieuw decreet is een **kaderdecreet**. Vlaamse Regering maakt dit concreet

II de wetenschappers aan het woord (1)

- de doelstellingen van integrale jeugdhulp: welke resultaten beogen we op lange termijn voor minderjarigen en hun gezin? Waar moeten zij het verschil merken?
- niet alles moet meteen aangepakt worden: leg prioriteiten
- meerdere doelstellingen is onvermijdelijk, maar zorg voor samenhang en verlies het overzicht niet
- Integrale jeugdhulp: dat zijn alle jeugdhulpsectoren en administraties samen. Zorg ervoor dat ze intersectoraal handelen – invoeren van de ‘IJH-toets’

II de wetenschappers aan het woord

- 'de jeugdhulp' voert het decreet uit, niet 'IJH'
- structuren en instrumenten zijn nodig en nuttig, maar ze zijn een middel, geen doel
- ontvetting van (top down opgelegde) structuren
- stuur Vlaams aan wat moet, doe regionaal wat kan
- leg op Vlaams niveau de nadruk op kwaliteit(scriteria)

II de parlementsleden aan het woord (2)

- hulpverlening achter de toegangspoort bijzonder houden
- verder wegnemen van hinderlijke schotten tussen sectoren
- inzetten op eigen krachten van minderjarigen en context
- meer transparante toewijzing van hulp

II de plek van de intersectorale toegangspoort in de jeugdhulp

- toegangspoort markeert overgang naar meer ingrijpende hulp die niet zondermeer toegankelijk is
- de toegangspoort levert een kwaliteitsvol, snel én intersectoraal antwoord op elke hulpvraag
- voor vrijwillige en **gedwongen** jeugdhulp
 - hulpverleners tools bieden voor omgang met verontrustende situaties
 - bureau jeugdzorg en vertrouwenscentrum kindermishandeling als “experten in verontrusting”

II wat staat er in het nieuwe decreet?

- op wie het van toepassing is, de missie en de werkingsprincipes
- de **doelstellingen** – wat moeten minderjarigen en hun gezin er van merken?
 1. **tijdige toegang** krijgen tot jeugdhulp...
 2. die **continuïteit** waarborgt en...
 3. die op een gepaste wijze omgaat met **verontrusting**
 4. die bovendien voorziet in een aanbod **crisisjeugdhulp**
 5. en dat alles met maximale **participatie** van de minderjarige en zijn gezin aan die jeugdhulp

 6. en uiteraard via een **integrale aanpak** in de organisatie en het aanbieden van jeugdhulpverlening

II wat staat er in het nieuwe decreet?

- een **geïntegreerd decreet**:

- de gerechtelijke jeugdhulp verdwijnt uit het decreet bijzondere jeugdbijstand en krijgt hier een plaats
- de werking van de vertrouwenscentra kindermishandeling komt niet in een eigen decreet, maar krijgt hier een plaats

- hoe wordt omgegaan met persoonsgegevens

II een nieuw decreet de toegang tot de jeugdhulp

- rechtstreeks – en niet rechtstreeks toegankelijke hulp:
 - de “brede instap”
 - de intersectorale toegangspoort
- aanbod wordt ingezet in de vorm van **modules jeugdhulp**
- de intersectorale toegangspoort:
 - haalt indicatiestelling en toewijzing van hulp uit elkaar
 - biedt indicatiestelling op basis van vraagverheldering en/of diagnostiek
 - werkt met maximumtermijnen

II een nieuw decreet

de toegang tot de jeugdhulp

- de toegangspoort: **indicatiestelling**

- wie kan **aanmelden** bij de toegangspoort: jeugdhulpaanbieders
- aanmelding op basis van een elektronisch aanmelddocument
- uitwerken van een voorstel van indicatiestelling
- zo nodig bijkomende diagnostiek opvragen bij de aanmelder of een multidisciplinair team

- ook vragen voor een **herindicatiestelling** of **second opinion**

- **Recht op jeugdhulp:** rechtstreekse toegang tot de ITP voor de cliënt

II een nieuw decreet

de toegang tot de jeugdhulp

● de toegangspoort: **toewijzing van hulp**

- de indicatiestelling als basis voor toewijzing...
- in **3 fasen**
 1. eenvoudig omzetten van de indicatiestelling naar concrete modules van hulp zo nodig onderhandelen met hulpvrager en hulpaanbieder
hulp is meteen inzetbaar of vraag wordt op intersectorale wachtlijst geplaatst
 2. de gemiddelde wachttijd wordt overschreden of aanvraag geraakt niet op een wachtlijst: toewijzer roept een overleg samen - > bemiddelen
 3. verdere overschrijding wachttijd: aanvraag wordt prioritair toe te wijzen hulpvraag – mandaat van toewijzer wijzigt -> opleggen

II een nieuw decreet de toegang tot de jeugdhulp

● de toegangspoort: proces van **toewijzing**

- voor elke indicatiestelling moet een toewijzing gerealiseerd worden binnen beschikbare capaciteit: dat is een **gezamenlijke verantwoordelijkheid** van de betrokken jeugdhulpaanbieders
- **spreken van een hertoewijzing** als er een nieuwe toewijzing gebeurt op basis van de oorspronkelijke indicatiestelling
- in een beperkt aantal situaties is een **versnelde procedure** indicatiestelling en toewijzing mogelijk

II een nieuw decreet continuïteit in de hulp

- **principe:** alle betrokken jeugdhulpaanbieders zijn samen verantwoordelijk voor de **continuïteit** van de jeugdhulp
- ze realiseren dit door:
 - op een passende manier door te verwijzen als dat nodig is
 - zorg te dragen voor een ononderbroken traject
 - coördinatie te realiseren in complexe dossiers
 - blijvende betrokkenheid van contactpersoon-aanmelder tijdens de afhandeling van de vraag door de toegangspoort
- ze kunnen hiervoor aanbodonafhankelijk cliëntoverleg inzetten en beroep doen op bemiddeling

II een nieuw decreet gepast omgaan met verontrusting

- meer tools voor jeugdhulpverleners om te leren omgaan met verontrusting
- twee experten in het omgaan met verontrusting:
 - het **bureau jeugdzorg**
 - biedt consult aan organisaties die er zelf niet (meer) uitraken
 - kan onderzoek opstarten na de aanmelding van een verontrustende situatie door een hulpverlener
 - biedt de garantie aan jeugdmagistraten dat er hulpverlening wordt verleend
 - kan preventieve sociale acties inzetten
 - kan doorverwijzen naar parket

II een nieuw decreet gepast omgaan met **verontrusting**

- het **vertrouwenscentrum kindermishandeling**
 - onderzoekt meldingen van kindermishandeling, ongeacht wie de melding doet
 - organiseert zelf gepaste hulpverlening in geval van mishandeling
 - biedt consult en onderzoek aan organisaties die er zelf niet (meer) uitraken in mogelijk verontrustende situaties
 - kan doorverwijzen naar parket

Opm: VK en Bureau Jeugdzorg sluiten elkaar uit

II een nieuw decreet de crisisjeugdhulp

- **doel:** in elke regio een permanent subsidiair aanbod crisisjeugdhulp
 - Jeugdhulp- en dienstverleners kunnen er beroep op doen ingeval van een crisis waarvoor niet tijdig een gepaste oplossing kunnen organiseren
- jeugdhulpaanbieders zijn samen verantwoordelijk voor het hulpprogramma
 - een centraal permanent meldpunt doet eerste toetsing en kan consult aanbieden
 - aanbod bestaat uit **interventie, begeleiding en opvang**

II een nieuw decreet participatie

- de jeugdhulp benut de **eigen krachten** van de minderjarige en zijn context
- ook participatie aan het **jeugdhulpbeleid**
 - het cliëntperspectief binnenbrengen in beleidsstructuren regionaal en Vlaams
 - stimuleren van de participatie aan het eigen jeugdhulptraject
- garanderen van de toegang tot het eigen dossier, een periodieke evaluatie van de jeugdhulp, inspraak in de jeugdhulp, recht op inspraak bij de indicatiestelling en de toewijzing

II een nieuw decreet de gerechtelijke jeugdhulp

- regelgeving uit het decreet bijzondere jeugdbijstand en in dit decreet:
 - doorverwijzing naar de gedwongen jeugdhulp gaat immers niet meer uit van de “sector bijzondere jeugdbijstand”, maar van het bureau jeugdzorg of het vertrouwenscentrum kindermishandeling
- **anders:** vordering in niet-hoogdringende situaties is aangepast
 - er is geen bemiddelingscommissie meer die doorverwijst
 - er wordt niet enkel naar de (problematische) opvoedingssituatie gekeken maar naar de (problematische) leefsituatie

II een nieuw decreet afstemmen met elkaar en integraal aanpakken

- welke structuren en instrumenten zijn er om de doelstellingen te realiseren?
 - de **adviesraad Integrale jeugdhulp**: de sectoren en cliëntvertegenwoordigers samen
 - het **managementcomité Integrale Jeugdhulp**: de leidend ambtenaren samen en een “IJH-toets” voor sectoraal beleid
 - het **intersectoraal regionaal overleg jeugdhulp**: samenwerken in de regio
 - **financiële middelen**
 - **registratie** in de jeugdhulp

II een nieuw decreet omgaan met persoonsgegevens

- persoonsgegevens verwerken kan ifv. uitvoering van het decreet
- het **gezamenlijk** beroepsgeheim tussen teamleden
- het **gedeeld** beroepsgeheim tussen verschillende teams
- geen gegevensoverdracht tussen buitengerechtelijke en gerechtelijke jeugdhulp
- **nieuw:**
 - gemandateerde voorzieningen kunnen informatie uitwisselen zonder instemming van betrokkenen
 - opheffing beroepsgeheim in bepaalde gevallen
- toegang tot het dossier voor de cliënt

II een nieuw decreet

het traject

- adviesraad Integrale jeugdhulp, kinderrechtencommissaris, advies inspectie van financiën en akkoord van de minister van begroting
- principiële goedkeuring door de Vlaamse regering
- adviezen van diverse raden: Vlaamse onderwijsraad, Raad van State, Strategische adviesraad WVG en privacy-commissie
- principiële goedkeuring regering
- indienen bij het Vlaams parlement
- opmaak van uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse Regering

III. De weg naar de intersectorale toegangspoort

**Lieven
Vandenberghe**

Transitiemanager toegangspoort

III De intersectorale toegangspoort en de weg ernaar toe

Het **migratiepad** loopt van 2011-2013.

5 implementatielijnen

1. verfijnen van de concepten
2. legistische lijn
3. ICT-lijn
4. personele migratielijn
5. communicatie

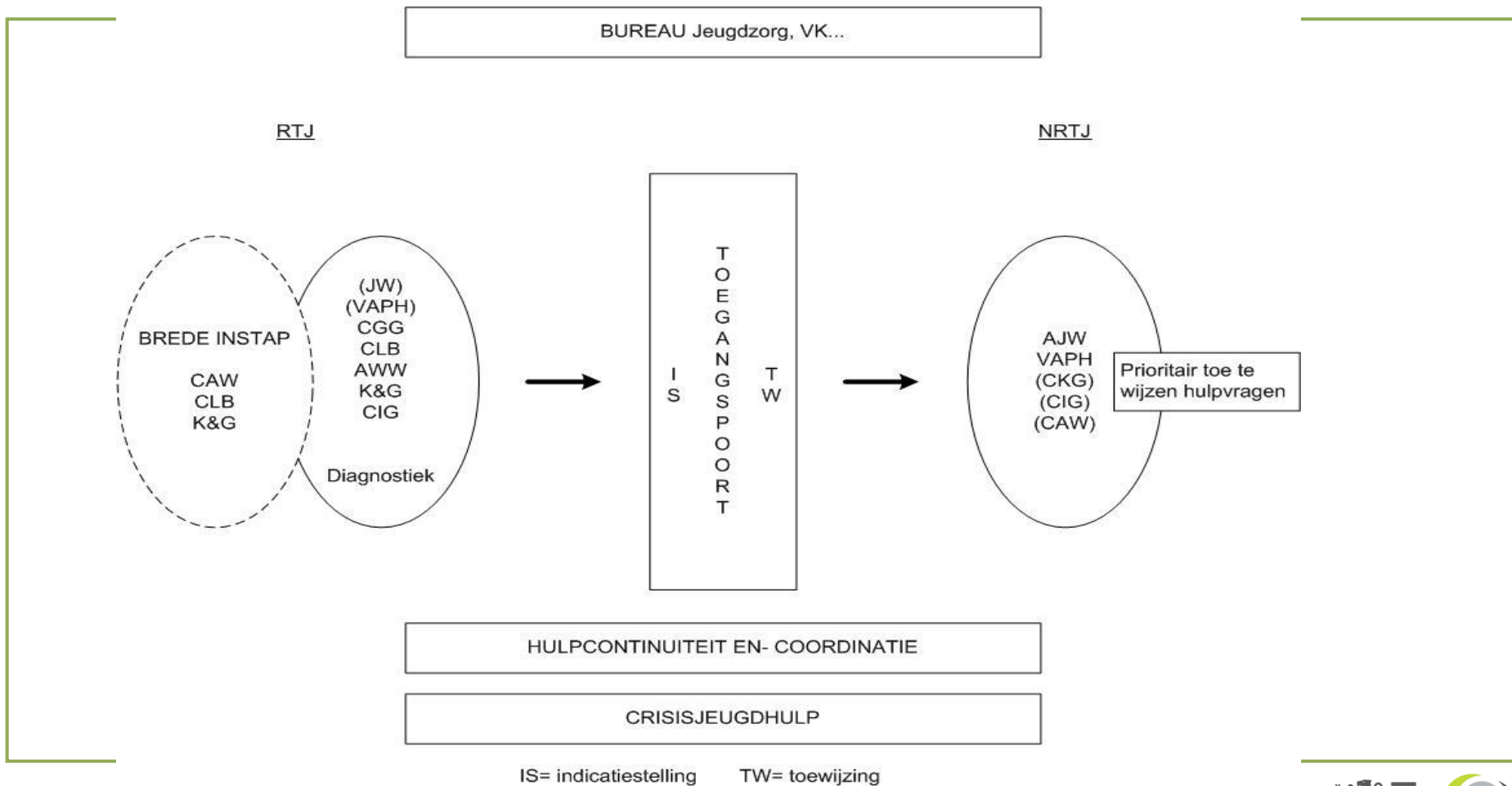
III Verfijnen van de concepten

werken met 5 clusters

- Cluster a (diagnostiek, indicatiestelling en toewijzing): vandaag terugkoppeling belangrijkste resultaten
- Cluster b (welke regionale structuren zijn nodig; uitwerken van de functie bemiddeling): opstart najaar 2011
- Cluster c (**pilootproject** toegangspoort): opstart oktober 2012
- Cluster d (**pilootproject** maatschappelijke noodzaak): opstart oktober 2012
- Cluster e (voorbereiding implementatie gerechtelijke jeugdhulp) : najaar 2012

III Verfijnen van de concepten

het jeugdhulpveld na 1 januari 2014

IS= indicatiestelling TW= toewijzing

III Verfijnen van de concepten

NRTJ hulp aanvragen na 1 januari 2014

- via zorg- en hulpverleners rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp
- samen een a-document invullen
 - uitsluitend digitaal beschikbaar (e-health)
 - 3 luiken
 1. identificatie
 2. vraagverheldering en/of diagnostiek
 3. bijkomende gegevens (en voorstel van indicatiestelling)
- aanmelder-contactpersoon houdt overzicht, verstuurt en coördineert hulpverlening

III Verfijnen van de concepten

*de eerste fase in de toegangspoort:
hulp indiceren*

- indicatiestellingsteam: multidisciplinair samengesteld
- bij binnenkomst aanvraag: onderscheid of informatie wordt aangereikt door een 'erkend MDT' of niet
- eventueel bijkomende informatie, bijkomende diagnostiek (motivering + informeren cliënt)
- opmaak van voorstel van indicatiestelling
 - wenselijke hulp
 - onderliggende hulpaanbod qua zorgzwaarte
 - voorbehoud: hulp die niet aangewezen is
- mogelijkheid tot procedure 'second opinion' bij een ander team indicatiestelling indien cliënt niet akkoord gaat met voorstel

III Verfijnen van de concepten

*de eerste fase in de toegangspoort:
hulp indiceren*

- Onderscheid tussen **B**(esprekings) en **C**(onsensusdossier)

A-document	Verstuurd door MDT	Cliënt vraagt om gehoord te worden	B-dossier → <i>automatisch traceren</i>		
		Cliënt vraagt niet om gehoord te worden	<i>Consensusdossier</i> <i>Steekproefsgewijze controle</i>		
	<u>Verstuurd door vraagverhelderaar</u>	Cliënt vraagt om gehoord te worden	B-dossier → <i>automatisch traceren</i>		
		Cliënt vraagt niet om gehoord te worden	Rechtlijnig dossier Complex	C-dossier B-dossier → <i>manueel traceren</i>	

III Verfijnen van de concepten

*de eerste fase in de toegangspoort:
hulp indiceren*

Versnelde indicatiestelling

1. dringende nood aan hulp, met onvoldoende diagnostische info
2. vraag naar time-out (tussen voorzieningen met gelijkaardig hulpaanbod - modules)
3. in geval van noodzakelijke snelle hulp geïndiceerd vanuit het hulpprogramma crisis

Moet binnen de 7 dagen toewijsbaar zijn

Herindicatiestelling

1. gewijzigde situatie bij de hulpvrager
2. eindtermijn van lopende hulp is bereikt en verdere hulp is aangewezen

Aanmelder heeft zorgverantwoordelijkheid voor de cliënt tijdens proces van aanvraag

III Legistieke implementatielij

Cf. toelichting van Jean-Pierre Vanhee

III De informaticalijn

- aanstelling projectleider ICT in het Agentschap Jongerenwelzijn
- eerste werknota's uittekening ICT-pad
 - beleidsnota modulering
 - nota gegevenshistoriek en beleidsmonitoring

III Personele migratielijn

- werkgroep migratie personeel: uitwerken transitievoorwaarden, functiebeschrijvingen teams indicatiestelling en toewijzing en teams bureaus jeugdzorg
- studie Möbius : eerste inschatting personeelsbehoefte toegangspoort
- overleg vakorganisaties
- organisatiestudie

III Communicatielijn

- **Trefpunt 2 : 12 oktober 2011**

- dialoog via concrete voorstellen en adviezen
- stuurgroep intersectorale toegangspoort beslist

- **Instapmoment 1: eind 2011**

- toelichting en informatie aan personeel

IV. Intersectoraal prioritair toe te wijzen hulpvragen

Barbara Demeyer
team integrale jeugdhulp

IV De aanpak van 'intersectoraal prioritair toe te wijzen hulpvragen' (IPH)

1. inhoudelijk kader
2. legistiek kader
3. operationalisering
4. casusniveau
5. samenwerking
6. toekomst

IV 1. Inhoudelijk kader

- vaststelling ‘knelpunt dossiers’ op verschillende plaatsen door verschillende actoren sinds geruime tijd
- jongeren met een complexe en meervoudige hulpVRAAG
- Voor wie het veel moeilijker is (dan de grootste groep van jongeren) om hun recht op gepaste hulpAANBOD te realiseren

IV 1. Inhoudelijk kader

- 'dode hoek' in de jeugdhulpverlening
- jongeren die tussen de mazen van het jeugdhulpnetwerk vallen
- In het bijzonder tussen bijzondere jeugdbijstand, sector gehandicaptenzorg, kinder- en jeugdpsychiatrie en onderwijs
- confrontatie met grenzen jeugdhulpverlening

IV 2. Legistiek kader

- beslissing van Minister Veerle Heeren om extra in te zetten op de intersectorale aanpak van complexe dossiers in de jeugdhulpverlening
- gecontinueerd door Minister Vandeurzen en versterkt met recente beslissing tot verlenging en versterking

IV 2. Legistiek kader

- experimentele subsidiëring van 1.000.000 euro per jaar te coördineren door departement WVG, Integrale Jeugdhulp
- twee financierende agentschappen zijn Jongerenwelzijn en Vlaams Agentschap Personen met een Handicap
- besluit van de Vlaamse Regering 24 april 2009 + besluit Vlaamse Regering 15 juli 2011
- verlenging van de looptijd tot en met 31/12/13

IV 2. Legistiek kader

● erkenningsvoorwaarden: minderjarigen

- ofwel: VAPH knelpunt dossier met zorgbemiddeling zonder resultaat (ROG)
- ofwel: verblijven in gemeenschapsinstelling zonder uitzicht op reguliere, gepaste hulpverlening
- reguliere hulpverlening in enkel BJB of enkel VAPH volstaat niet, nood aan intersectorale aanpak
- nood aan bijzonder, geïndividualiseerd aanbod

= 'intersectoraal prioritair toe te wijzen hulpvragen'
(voorheen 'knelpunt dossiers')

IV 3. Operationalisering

- erkenning via Vlaamse Commissie (VC)
 - Intersectorale samenstelling: VAPH, JW, IJH
 - Maandelijks vergaderritme + schriftelijke spoedprocedure
 - Verantwoordelijk voor de erkenning en regionale toewijzing, voor de evaluatie en recent ook de afsluiting van hulpvragen
 - Financiële opvolging

IV 3. Operationalisering

- 3 instrumenten:
 - Intersectoraal Regionaal Overleg (IRO)
 - Intersectorale samenstelling, maandelijks vergaderritme
 - Zoeken naar nieuw hulpverleningsperspectief
 - Opbouwen van collectieve verantwoordelijkheid
 - Casusgebonden oplossing onderhandelen
 - Casusoverleg met cliënt(-systeem) en met hulpverleners
 - Persoonsvolgend budget voor bijzonder, geïndividualiseerd aanbod
- handelingsplan en toewijzingsbesluit
- evaluatie en bijsturing op casusniveau en op projectniveau

IV 3. Operationalisering

● recente ontwikkelingen:

● Methodologisch: samenwerking met casusoverleg

- Betere rol- en taakverdeling tussen IRO (administratief beleidsorgaan) en casusoverleg (hulpverlening) (netwerktafel, therapeutische projecten,)
- Kwaliteitsbewaking op het vlak van communicatie met cliënt(-systeem)
- Eerste periode: vrijwillige basis, nu in BVR opgenomen

● Aanbod: GES+ plaatsen VAPH

- VAPH uitbreidingsbeleid 2010 en 2011: GES+ plaatsen met grote instroommogelijkheid vanuit GI
- Instroom GES+ plaatsen via 'regionale instroomcommissie GES+' (RIG)
- RIG = intersectorale samenstelling voor de instroom van een sectoraal aanbod
- Zoeken naar betere afstemming tussen IRO en RIG (zelfde samenstelling)

IV 4. Casusniveau

- 75 dossiers (40 JW / 35 VAPH)
- 2 op 3 jongeren 16+, 1 op 5 jongeren wordt meerderjarig, jongste casus = 12 jaar
- 80% jongens

- ernstige gezondheidsproblemen (mentaal, psychisch, ...)
- zwakke sociaal-psychologisch-economische gezinscontexten
- institutionele uitsluiting (hulpverlening, onderwijs)

- 2 op 3 handelingsplannen (+ TB)

IV 5. Samenwerking

● Kansen

- eerste ervaringen in intersectorale regievoering op het vlak van toewijzing
- verder inzetten van casusoverleg complexe problematieken
- samenwerking met kinder- en jeugdpsychiatrie
- samenwerking met onderwijs/dagbesteding

● Bedreigingen

- moeilijke overgang naar volwassenhulpverlening
- beperkte kennis van het 'niet-residentiële' aanbod
- vaak moeizame zoektocht naar gedeelde verantwoordelijkheid

IV 6. Toekomst

- **Intersectorale afstemming omtrent prioritair toe te wijzen hulpvragen**
 - Intersectoraal systeem voor benoemen en behandelen van prioritair toe te wijzen hulpvragen
- **Intersectorale toegangspoort**
 - manier van werken wordt opgenomen in de 3de fase van toewijzing in de toegangspoort
- **Wetenschappelijk onderzoek**
 - wetenschappelijke evaluatie van het experiment
 - wetenschappelijk onderzoek naar buitenlandse ervaringen

V Debat

